

THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Σχόλια (Aṭṭhakathā)

- 2. Ο Κανόνας της διαγωγής - Σχόλια (2. Vinaya Piṭaka - Aṭṭhakathā)
- 3. Σχόλια για το μεγάλο κεφάλαιο (3. Mahānagga-aṭṭhakathā)
- 8. Η ενότητα για τους χιτώνες (8. Cīvarakkhandhakaṃ)
[Kd 8, PTS 1.268-1.311]

PaliVerse

3. Σχόλια για το μεγάλο κεφάλαιο

8. Cīvarakkhandhakam

Jīvakavatthukathā

326. Cīvarakkhandhake - padakkhiṇāti chekā kusalā. Abhisatāti abhigatā. Kehi abhigatāti? Atthikehi atthikehi manussehi; karaṇatthe pana sāmivacanam katvā “atthikānam atthikānam manussāna”nti vuttam. Paññāsāya ca rattiṃ gacchatīti paññāsa kahāpaṇe gahetvā rattiṃ gacchatī. Negamoti kuṭumbiyagaṇo.

327. Sālavatiṃ kumāriṃ gaṇikam vuṭṭhāpesīti nāgarā dve satasahassāni, rājā satasahassanti tīṇi satasahassāni, aññañca āramuyyānavāhanādiparicchedam datvā vuṭṭhāpesum; gaṇikatṭhāne ṭhapesunti attho. Paṭisatena ca rattiṃ gacchatīti rattiṃ paṭisatena gacchatī. Gilānam paṭivedeyyanti gilānabhāvam jānāpeyyam. Kattarasuppeti jīṇasuppe.

328. Kā me deva mātā, ko pitāti kasmā pucchi? Tam kira aññe rājadārakā kīlantā kalahe utṭhite “nimmātiko nippitiko”ti vadanti. Yathā ca aññesaṃ dārakānam chaṇādīsu cuḷamātāmahāmātādayo kiñci paṇṇākāram pesenti, tathā tassa na koci kiñci peseti. Iti so tam sabbam cintetvā “nimmātikoyeva nu kho aha”nti jānanattham “kā me deva mātā, ko pitā”ti pucchi.

Yannūnāham sippam sikkheyyanti yaṃnūna aham vejjasippam sikkheyyanti cintesi. Tassa kira etadahosi - “imāni kho hatthiassasippādīni parūpaghātapāṭisamyuttāni, vejjasippam mettāpubbabbhāgam sattānam hitapāṭisamyutta”nti. Tasmā vejjasippameva sandhāya “yaṃnūnāham sippam sikkheyya”nti cintesi. Apicāyam ito kappasatasahassassa upari padumuttarassa bhagavato upaṭṭhākam “buddhupaṭṭhāko aya”nti catuparisantare patthatagunam vejjam disvā “aho vatāhampi evarūpaṃ ṭhānantaram pāpuṇeyya”nti cintetvā sattāham buddhappamukhassa saṅghassa dānam datvā bhagavantam vanditvā “ahampi bhagavā tumhākam upaṭṭhāko asukavejjo viya anāgate buddhupaṭṭhāko bhaveyya”nti patthanamakāsi. Tāya purimapatthanāya codiyamānopesa vejjasippameva sandhāya “yaṃnūnāham sippam sikkheyya”nti cintesi.

329. Disāpāmokkhoti sabbadisāsu vidito pākaṭo padhāno vāti attho. Tasmīñca samaye takkasīlato vāṇijā abhayarājakumāram dassanāya agamaṃsu. Te jīvako “kuto tumhe āgatā”ti pucchi. “Takkasīlato”ti vutte “atthi tattha vejjasippācariyo”ti pucchi. “Āma kumāra, takkasīlāyam disāpāmokkho vejjo paṭivasatī”ti sutvā “tena hi yadā gacchatha, mayham āroceyyāthā”ti āha. Te tathā akaṃsu. So pitaram anāpucchā tehi saddhiṃ takkasīlam agamāsi. Tena vuttam - “abhayaṃ rājakumāram anāpucchā”tiādi.

Ichāmahaṃ ācariya sippam sikkhitunti tam kira upasaṅkamantam disvā so vejjo “kosi tvam tātā”ti pucchi. So “bimbisāramahārājassa nattā abhayakumārassa puttomhī”ti āha. “Kasmā pana tvamasi tātā idhāgato”ti, tato so “tumhākam santike sippam sikkhitu”nti vatvā icchāmahaṃ ācariya sippam sikkhitunti āha. Bahuñca gaṇhātīti yathā aññe khattiyakumārādayo ācariyassa dhanam datvā kiñci kammaṃ

akatvā sikkhantiyeva, na so evaṃ. So pana kiñci dhanam adatvā dhammantevāsikova hutvā ekaṃ kālam upajjhāyassa kammaṃ karoti, ekaṃ kālam sikkhati. Evaṃ santepi abhinīhārasampanno kulaputto attano medhāvitāya bahuñca gaṇhāti, lahuñca gaṇhāti, suṭṭhu ca upadhāreti, gaḥitañcassa na sammussati.

Satta ca me vassāni adhiyantassa nayimassa sippassa anto paññāyatīti ettha ayaṃ kira jīvako yattakaṃ ācariyo jānāti, yaṃ aññe soḷasahi vassehi uggaṇhanti, taṃ sabbam sattahi vassehi uggaḥesi. Sakkassa pana devarañño etadahosi - “ayaṃ buddhānam upaṭṭhāko aggavissāsako bhavissati, handa naṃ bhesajjayojanam sikkhāpemi”ti ācariyassa sarīre ajjhāvasitvā yathā ṭhapetvā kammavipākam avasesarogaṃ ekeneva bhesajjayogena tikicchitum sakkoti, tathā naṃ bhesajjayojanam sikkhāpesi. So pana “ācariyassa santike sikkhāmī”ti maññati, tasmā “samatto idāni jīvako tikicchitu”nti sakkena vissatṭhamatte evaṃ cintetvā ācariyaṃ pucchi. Ācariyo pana “na iminā mamānubhāvena uggaḥitaṃ, devatānubhāvena uggaḥita”nti ñatvā tena hi bhaṇetiādimāha. Samantā yojanam āhiṇḍantoti divase divase ekekena dvārena nikkhamitvā cattāro divase āhiṇḍanto. Parittaṃ pātheyyaṃ pādāsīti appamattakaṃ adāsi. Kasmā? Tassa kira etadahosi - “ayaṃ mahākulassa putto gatamattoyeva pitipitāmahanam santikā mahāsakkāram labhissati, tato mayham vā sippassa vā guṇam na jānissati, antarāmagge pana khīṇapātheyyo sippaṃ payojetvā avassaṃ mayhañca sippassa ca guṇam jānissatī”ti parittaṃ dāpesi.

Seṭṭhibhariyādivatthukathā

330. Pasatenāti ekahatthapuṭena. Picunāti kappāsapaṭalena. Yatrahi nāmāti yā nāma. Kimpimāyanti kimpī me ayaṃ. Upajānāmetassa saṃyamassāti katassa ca rogūpasamassa ca upakāram jānāmāti adhippāyo.

331. Sabbālaṅkāram tuyham hotūti rājā kira “sace imaṃ gaṇhissati, pamāṇayutte ṭhāne naṃ ṭhapessāmi. Sace na gaṇhissati, abbhantarikaṃ naṃ vissāsakaṃ karissāmī”ti cintetvā evamāha. Abhayakumārassāpi nāṭakānampi cittaṃ uppajji “aho vata na gaṇheyyā”ti. Sopi tesam cittaṃ ñatvā viya “idaṃ me deva ayyikānam ābharaṇam, nayidaṃ mayham gaṇhitum patirūpa”nti vatvā alaṃ devatīādimāha. Adhikāram me devo saratūti katassa upakāram me devo saratūti attho. Rājā pasanno sabbākārasampannaṃ gehaṇca ambavanuyyānañca anusamvaccharaṃ satahassauṭṭhānakaṃ gāmañca mahāsakkārañca datvā tena hi bhaṇetiādimāha.

Rājagahaseṭṭhivatthukathā

332. Sakkhissasi pana tvaṃ gahapatīti kasmā āha? Iriyāpathasamparivattanena kira matthaluṅgaṃ na saṇṭhāti, assa ca tīhi sattāhehi niccalassa nipannassa matthaluṅgaṃ saṇṭhahissatīti ñatvā appeva nāma sattasattamāse paṭijānitvā sattasattadivasepi nipajjeyyāti naṃ evamāha. Teneva parato vuttaṃ “api ca paṭikacceva mayā ñāto”ti. Sīsacchaviṃ uppāṭetvāti sīsacammaṃ apanetvā. Sibbinim vināmetvāti sibbinim vivaritvā. Nāham ācariya sakkomīti tassa kira sarīre mahāḍāho uppajji, tasmā evamāha. Tīhi sattāhehīti tīhi passehi ekekena sattāhena.

333. Janam ussāretvāti janam nīharāpetvā.

Pajjotarājavatthukathā

334. Jegucchaṃ me sappīti ayaṃ kira rājā vicchikassa jāto, vicchikavisapaṭighātāya ca sappi bhesajjaṃ hoti vicchikānaṃ paṭikūlaṃ, tasmā evamāha. Uddekaṃ dassatīti uggāraṃ dassati. Paññāsa yojanikā hotīti paññāsa yojanāni gantuṃ samatthā hoti. Na kevalaṇcassa rañño hatthinīyeva, nālāgiri nāma hatthī yojanasataṃ gacchati, celakaṇṇo ca muṇcakeso cāti dve assā vīsayojanasataṃ gacchanti, kāko dāso satṭhiyojanāni gacchati.

Ekassa kira kulaputtassa anuppanne buddhe ekadivasaṃ bhuñjituṃ nisinnassa paccekabuddho dvāre ṭhatvā agamāsi, tasseko puriso “paccekabuddho āgantvā gato”ti ārocesi. So sutvā “gaccha, vegena pattaṃ āharā”ti āharāpetvā attano sajjitāṃ bhattāṃ sabbāṃ datvā pesesi. Itaro taṃ āharitvā paccekabuddhassa hatthe ṭhapetvā “ahaṃ bhante tumhākaṃ katena iminā kāyaveyyāvatikena yattha yattha nibbattopi vāhanasampanno homi”ti patthanaṃ akāsi. So ayaṃ etarahi pajjoto nāma rājā jāto, tāya patthanāya ayaṃ vāhanasampatti.

Sappiṃ pāyetvāti sappiṇca pāyetvā; paricārikānaṃ āhārācāre vidhiṃ ācikkhitvā. Nakhena bhesajjaṃ olumpetvāti nakhena bhesajjaṃ odahitvā; pakkhipitvāti attho. Nicchāresīti virecesi.

Siveyyakadussayugakathā

335. Siveyyakaṃ nāma uttarakurūsu sivathikaṃ avamaṅgalavatthaṃ. Tattha kira manussā mataṃ tena vatthena veṭhetvā nikkhipanti, taṃ “maṃsapesī”ti sallakkhetvā hatthisoṇḍakasakuṇā ukkhipitvā himavantakūṭe ṭhapetvā vatthaṃ apanetvā khādanti. Atha vanacarakā vatthaṃ disvā rañño āharanti. Evamidaṃ pajjotena laddhaṃ. Siviraṭṭhe kusalā itthiyo tīhi aṃsūhi suttaṃ kantanti, tena suttena vāyitavatthaṃ etantipi vadanti.

Samattiṃsavirecanakathā

336. Sinehethāti kiṃ pana bhagavato kāyo lūkhoti na lūkho? Bhagavato hi āhāre sadā devatā dibbojaṃ pakkhipanti, sinehapānaṃ pana sabbattha dose temeti, sirā mudukā karoti, tenāyaṃ evamāha. Tīṇi uppalahatthānīti ekaṃ oḷārikadosaharaṇatthaṃ, ekaṃ majjhimadosaharaṇatthaṃ, ekaṃ sukhumadosaharaṇatthaṃ. Nacirasseva pakatatto ahoṣīti evaṃ pakatatte pana kāye nāgarā dānaṃ sampādesuṃ. Jīvako āgantvā bhagavantaṃ etadavoca - “bhagavā ajja nāgarā tumhākaṃ dānaṃ dātukāmā, mā antogāmaṃ piṇḍāya pavisathā”ti. Mahāmoggallānatthero cintesi - “kuto nu kho ajja bhagavato paṭhamāṃ piṇḍapāto laddhuṃ vaṭṭatī”ti. Tato cintesi - “soṇo seṭṭhiputto khettaṃ parikammato paṭṭhāya aññehi asādhāraṇānaṃ khīrodakasecanasaṃvaddhānaṃ gandhasālīnaṃ odanaṃ bhuñjati, tato bhagavato piṇḍapātaṃ āharissāmī”ti iddhiyā gantvā tassa pāsādātale attānaṃ dassesi. So therassa pattaṃ gahetvā paṇītaṃ piṇḍapātaṃ adāsi. Therassa ca gamanākāraṃ disvā “bhuñjatha bhante”ti āha. Thero tamatthaṃ ārocesi “bhuñjatha bhante, ahaṃ aññaṃ bhagavato dassāmī”ti therāṃ bhojetvā gandhehi pattaṃ ubbaṭṭetvā piṇḍapātassa pūretvā adāsi, taṃ thero āharitvā bhagavato adāsi.

Rājāpi kho bimbisāro “ajja bhagavā kiṃ bhuñjissatī”ti vihāraṃ āgantvā pavisaṃnava piṇḍapātagandhaṃ ghāyitvā bhuñjitukāmo ahoṣi. Bhagavato dvīsuyeva piṇḍapātesu bhājanagatesu devatā ojaṃ pakkhipiṃsu - yañca sujātā adāsi; yañca parinibbānakāle cundo kammāraputto; aññesu kabaḷe kabaḷe pakkhipiṃsu, tasmā bhagavā rañño icchaṃ jānitvā apakkhittojameva thokaṃ piṇḍapātaṃ rañño

dāpesi. So paribhuñjitvā pucchi - “kiṃ bhante, uttarakuruto ābhatam bhojana”nti? “Na mahārāja, uttarakuruto; apica kho taveva raṭṭhavāsino gahapatiputtassa bhojanam eta”nti vatvā soṇassa sampattiṃ ācikkhi. Tam sutvā rājā soṇam daṭṭhukāmo hutvā cammakhandhake vuttanayena asītiyā kulaputtasahashehi saddhiṃ soṇassa āgamanam akāsi. Te bhagavato dhammadesanam sutvā sotāpannā jātā. Soṇo pana pabbajitvā arahatte paṭiṭṭhito. Bhagavāpi etadatthameva rañño piṇḍapātam dāpesi.

Varayācanakathā

337. Evaṃ katabhattakicce bhagavati atha kho jīvako komārabhacco tam siveyyakam dussayugam ādāya...pe... etadavoca. Atikkantavarāti ettha vinicchayo mahākhandhake vuttanayeneva veditabbo. Bhagavā bhante paṃsukūliko bhikkhusaṅgho cāti bhagavato hi buddhattam pattato paṭṭhāya yāva idam vattham, etthantare vīsati vassāni na koci gahapaticīvaram sādīyi, sabbe paṃsukūlikāva ahesum. Tenāyam evamāha. Gahapaticīvaranti gahapatīhi dinnacīvaram. Dhammiyā kathāyāti vatthadānānisamsapaṭisaṃyuttāya kathāya. Itarītarenapīti appagghenapi mahagghenapi; yena kenacīti attho. Pāvāroti salomako kappāsādibhedo. Anujānāmi bhikkhave kojavanti ettha pakatikojavameva vaṭṭati, mahāpiṭṭhiyakojavam na vaṭṭati. Mahāpiṭṭhiyakovanti uṇṇāmayo pāvārasadiso kojavo.

Kambalānujānanādikathā

338. Kāsirājāti kāsīnam rājā; pasenadissa ekapitikabhātā esa. Aḍḍhakāsiyanti ettha kāsīti sahasam vuccati tam agghanako kāsiyo. Ayam pana pañcasatāni agghati, tasmā “aḍḍhakāsiyo”ti vutto. Tenevāha - “upaḍḍhakāsīnam khamamāna”nti.

339. Uccāvacānīti sundarāni ca asundarāni ca. Bhaṅgam nāma khomādīhi pañcahi suttehi missetvā katam; vākamayamevātipi vadanti.

340. Ekamyeva bhagavatā cīvaram anuññātam na dveti te kira itarītarena cīvarenāti etassa “gahapatikena vā paṃsukūlena vā”ti evam attham sallakkhiṃsu. Nāgamesunti yāva te susānato āgacchanti, tāva te na acchiṃsu; pakkamiṃsuyeva. Nākāmā bhāgam dātunti na anicchāya dātuṃ; yadi pana icchanti, dātabbo. Āgamesunti upacāre acchiṃsu. Tenāha bhagavā āha - “anujānāmi bhikkhave āgamentānam akāmā bhāgam dātu”nti. Yadi pana manussā “idhāgatā eva gaṇhantū”ti denti, saññānam vā katvā gacchanti “sampattā gaṇhantū”ti sampattānam sabbesampi pāpuṇanti. Sace chaḍḍetvā gatā, yena gahitam, so eva sāmī. Sadisā susānam okkamiṃsūti sabbe samam okkamiṃsu; ekadisāya vā okkamiṃsūtipi attho. Te katikam katvāti laddham paṃsukūlam sabbe bhājetvā gaṇhissāmāti bahimeva katikam katvā.

342. Cīvarapaṭiggāhakanti yo gahapatikehi saṅghassa dīyamānam cīvaram gaṇhāti. Yo na chandāgatiṃ gaccheyyātiādīsu cīvarapaṭiggāhakesu pacchā āgatānampi attano ñātakādīnam paṭhamataram paṭiggaṇhanto vā ekaccasmim pemaṃ dassetvā gaṇhanto vā lobhapakatikatāya attano pariṇāmento vā chandāgatiṃ gacchati nāma. Paṭhamataram āgatassāpi kodhavasena pacchā gaṇhanto vā duggatamanussesu avamaññaṃ katvā gaṇhanto vā “kiṃ vo ghare ṭhapanokāso natthi, tumhākam santakam gahetvā gacchathā”ti evam saṅghassa lābhantarāyam karonto vā dosāgatiṃ gacchati nāma. Yo pana muṭṭhassati asampajāno, ayam mohāgatiṃ gacchati nāma. Pacchā āgatānampi issarānampi bhayena paṭhamataram

Evañca pana bhikkhave sammannitabboti ettha pana etāya yathāvuttāya kammavācāyapi apalokanēnāpi antovihāre sabbasaṅghamajjhepi khaṇḍasīmāyapi sammannitum vaṭṭatiyeva. Evaṃ sammatena ca vihārapaccante vā padhānaghare vā na acchitabbaṃ. Yattha pana āgatāgatā manussā sukhaṃ passanti, tādise dhuravihāratthāne bījaṇiṃ passe t̐hapetvā sunivatthena supārutena nisīditabbanti.

Bhaṇḍāgārasammutiādikathā

Guttāguttañca jāneyyāti ettha yassa tāva chadanādīsu koci doso natthi, taṃ guttaṃ. Yassa pana chadanatiṇaṃ vā chadaniṭṭhakā vā yattha katthaci patitā, yena ovassati vā, mūsikādīnaṃ vā paveso hoti, bhittiādīsu vā katthaci chiddaṃ hoti, upacikā vā uṭṭhahanti, taṃ sabbam aguttaṃ nāma. Taṃ sallakkhetvā paṭisaṅkharitabbam. Sītasamaye dvārañca vātapānañca supihitaṃ kātabbam, sītena hi cīvarāni kaṇṇakitāni honti. Uṇhasamaye antarantarā vātappavesanattaṃ vivaritabbam. Evaṃ karonto hi guttāguttaṃ jānāti nāma.

Iti bhagavatā cīvarapaṭiṅgāhako anuññāto, cīvaranidahako anuññāto, bhaṇḍāgāraṃ anuññātaṃ, bhaṇḍāgāriko anuññāto, na bāhulikātāya na asantuṭṭhiyā; apica kho saṅghassānuggahāya. Sace hi āhaṭāhaṭaṃ gahetvā bhikkhū bhājeyyuṃ, neva āhaṭaṃ na anāhaṭaṃ na dinnāṃ nādinnāṃ na laddhaṃ nāladdhaṃ jāneyyuṃ, āhaṭāhaṭaṃ therāsane vā dadeyyuṃ, khandākhandaṃ vā chinditvā ganheyyuṃ;

evaṃ sati ayuttaparibhogo ca hoti, na ca sabbesaṃ saṅgaho kato hoti. Bhaṇḍāgāre pana cīvaram ṭhapetvā ussannaḱāle ekekassa bhikkhuno ticīvaram vā dve dve vā ekekaṃ vā cīvaram dassanti, laddhāladdhaṃ jānissanti, aladdhabhāvaṃ ṇatvā saṅghaṃ kātuṃ maññissanti.

Na bhikkhave bhaṇḍāgāriko vuṭṭhāpetabboti ettha aññepi avuṭṭhāpanīyā jānitabbā. Cattāro hi na vuṭṭhāpetabbā - vuḍḍhataro, bhaṇḍāgāriko, gilāno, saṅghato laddhasenāsanoti. Tattha vuḍḍhataro attano vuḍḍhatāya navakatarena na vuṭṭhāpetabbo, bhaṇḍāgāriko saṅghena sammannitvā bhaṇḍāgārassa dinnatāya, gilāno attano gilānatāya, saṅgho pana bahussutassa uddesaparipucchādīhi bahupakārassa bhāranitthārakassa phāsukaṃ āvāsaṃ anuṭṭhāpanīyaṃ katvā deti, tasmā so upakāratāya ca saṅghato laddhatāya ca na vuṭṭhāpetabboti.

Ussannaṃ hotīti bahu rāsikaṃ hoti, bhaṇḍāgāraṃ na gaṇhāti. Sammukhībhūtenāti antoupacārasīmāyaṃ ṭhiteṇa. Bhājetunti kālaṃ ghoṣetvā paṭipāṭiyā bhājetuṃ. Kolāhalaṃ akāsīti “amhākaṃ ācariyassa detha, upajjhāyassa dethā”ti evaṃ mahāsaddaṃ akāsī. Cīvarabhājanakaṅgesu sabhāgānaṃ bhikkhūnaṃ apāpuṇantampi mahagghaṃ cīvaram dento chandāgatiṃ gacchati nāma. Aññesaṃ vuḍḍhatarānaṃ pāpuṇantampi mahagghaṃ cīvaram adatvā appagghaṃ dento dosāgatiṃ gacchati nāma. Mohamūlho cīvaradānavattaṃ ajānanto mohāgatiṃ gacchati nāma. Mukharānaṃ navakānampi bhayena apāpuṇantameva mahagghaṃ cīvaram dento bhayāgatiṃ gacchati nāma. Yo evaṃ na gacchati, sabbesaṃ tulābhūto pamāṇabhūto majjhato hoti, so sammannitabbo. Bhājitābhājitanti “ettakāni vatthāni bhājitāni, ettakāni abhājitāni”ti jānanto “bhājitābhājitaṅca jāneyyā”ti vuccati.

Uccinitvāti “idaṃ thūlaṃ, idaṃ saṅhaṃ, idaṃ ghaṇaṃ, idaṃ tanukaṃ, idaṃ paribhuttaṃ, idaṃ aparibhuttaṃ, idaṃ dīghato ettakaṃ puthulato ettaka”nti evaṃ vatthāni vicinitvā. Tulayitvāti “idaṃ ettakaṃ agghati, idaṃ ettaka”nti evaṃ agghaparicchedaṃ katvā. Vaṇṇāvaṇṇaṃ katvāti sace sabbesaṃ ekekameva dasagghanakaṃ pāpuṇāti, iccetaṃ kusalaṃ; no ce pāpuṇāti, yaṃ nava vā atṭha vā agghati, taṃ aññeṇa ekaagghanakena ca dviagghanakena ca saddhiṃ bandhitvā eteṇa upāyena same paṭivīse ṭhapetvāti attho. Bhikkhū gaṇetvā vaggāṃ bandhitvāti sace ekekassa diyaṃāne divaso nappahoti, dasa dasa bhikkhū gaṇetvā dasa dasa cīvarapaṭivīse ekavaggaṃ bandhitvā ekaṃ bhaṇḍikaṃ katvā evaṃ cīvarapaṭivīsaṃ ṭhapetuṃ anujānāmīti attho. Evaṃ ṭhapitesu cīvarapaṭivīsesu kuso pātetabbo. Tehipi bhikkhūhi puna kusapātaṃ katvā bhājetabbaṃ.

Sāmaṇeraṇaṃ upaḍḍhapaṭivīsanti ettha ye sāmaṇerā attissarā bhikkhusaṅghassa kattabbakammaṃ na karonti, uddesaparipucchāsu yuttā ācariyupajjhāyānaṃyeva vattapaṭipattiṃ karonti, aññesaṃ na karonti, etesaṃyeva upaḍḍhabhāgo dātabbo. Ye pana purebhattaṅca pacchābhattaṅca bhikkhusaṅghasseva kattabbakiccaṃ karonti, tesāṃ samako dātabbo. Idaṅca piṭṭhisamaye uppanna bhaṇḍāgāre ṭhapiteṇa akālacīvareneva kathitaṃ. Kālacīvaraṃ pana samakameva dātabbaṃ.

Tatruppādavassāvāsikaṃ sammuṇjanībandhanādi saṅghassa phātikammaṃ katvā gahetabbaṃ. Etañhettha sabbesaṃ vattaṃ. Bhaṇḍāgārikacīvarepi sace sāmaṇerā āgantvā “bhante mayaṃ yāguṃ pacāma, bhattaṃ pacāma, khajjakaṃ pacāma, appaharitaṃ karoma, dantakaṭṭhaṃ āharāma, raṅgachallīṃ kappiyaṃ katvā dema, kiṃ amhehi na kataṃ nāmā”ti ukkuṭṭhiṃ karonti, samabhāgo va dātabbo. Etaṃ ye ca virajjhivā karonti, yesaṅca karaṇabhāvo na paññāyati, te sandhāya vuttaṃ. Kurundiyaṃ pana “sace sāmaṇerā ‘kasmā mayaṃ bhante saṅghakammaṃ na

karoma, karissāmā'ti yācanti, samapaṭivīso dātabbo'ti vuttaṃ.

Uttaritukāmoti nadiṃ vā kantāraṃ vā uttaritukāmo; satthaṃ labhitvā disā pakkamitukāmoti attho. Sakaṃ bhāgaṃ dātunti idaṃ bhaṇḍāgārato cīvarāni nīharitvā puñje kate ghaṇṭiyā pahaṭāya bhikkhusaṅhe sannipatite satthaṃ labhitvā gantukāmo "satthato mā parihāyī"ti etamatthaṃ sandhāya vuttaṃ. Tasmā anīhatesu vā cīvaresu appahaṭāya vā ghaṇṭiyā asannipatite vā saṅhe dātuṃ na vaṭṭati. Cīvaresu pana nīhatesu ghaṇṭiṃ paharivā bhikkhusaṅhe sannipatite cīvarabhājakena "imassa bhikkhuno koṭṭhāsena ettakena bhavitabba"nti takketvā nayaggāhena cīvaraṃ dātabbaṃ. Tulāya tulitamiva hi samasamaṃ dātuṃ na sakkā, tasmā ūnaṃ vā hotu adhikaṃ vā, evaṃ takkena nayena dinnaṃ sudinnaṃ. Neva ūnaṃ puna dātabbaṃ, nātirittaṃ paṭiggaṇhitabbanti.

Atirekabhāgenāti dasa bhikkhū honti, sātakāpi daseva, tesu eko dvādasa agghati, sesā dasagghanakā. Sabbesu dasagghanakavasena kuse pātite yassa bhikkhuno dvādasagghanako kuso pātito, so "ettakena mama cīvaraṃ pahotī"ti tena atirekabhāgena gantukāmo hoti. Bhikkhū "atirekaṃ āvuso saṅghassa santaka"nti vadanti, taṃ sutvā bhagavā "saṅghike ca gaṇasantake ca appakaṃ nāma natthi, sabbattha saṃyamo kātabbo, gaṇhantenāpi kukkuccāyitabba"nti dassetuṃ "anujānāmi bhikkhave anukkhepe dinne"ti āha. Tattha anukkhepo nāma yaṃkiñci anukkipitabbaṃ anuppadātabbaṃ kappiyabhaṇḍaṃ; yattakaṃ tassa paṭivīse adhikaṃ, tattake agghanake yasmiṃ kismiñci kappiyabhaṇḍe dinneti attho.

Vikalake tosetvāti ettha cīvaravikalakaṃ puggalavikalakanti dve vikalakā. Cīvaravikalakaṃ nāma sabbesaṃ pañca pañca vatthāni pattāni, sesānipi atthi, ekekaṃ pana na pāpuṇāti, chinditvā dātabbāni. Chindantehi ca aḍḍhamāṇḍalādīnaṃ vā upāhanatthavikādīnaṃ vā pahonakāni khaṇḍāni katvā dātabbāni, heṭṭhimaparicchadena caturaṅgulavittthārampi anuvātappahonakāyāmaṃ khaṇḍaṃ katvā dātuṃ vaṭṭati, aparibhogaṃ pana na kātabbanti evamettha cīvarassa appahonakabhāvo cīvaravikalakaṃ. Chinditvā dinne pana taṃ tositaṃ hoti, atha kusapāto kātabbo. Sacepi ekassa bhikkhuno koṭṭhāse ekaṃ vā dve vā vatthāni nappahonti, tattha aññaṃ sāmaṇakaṃ parikkhāraṃ ṭhapetvā yo tena tussati, tassa taṃ bhāgaṃ datvā pacchā kusapāto kātabbo. Idampi cīvaravikalakanti andhakaṭṭhakathāyaṃ vuttaṃ.

Puggalavikalakaṃ nāma dasa dasa bhikkhū gaṇetvā vaggāṃ karontānaṃ eko vaggo na pūراتi, aṭṭha vā nava vā honti, tesāṃ aṭṭha vā nava vā koṭṭhāsā "tumhe ime gahetvā visuṃ bhājetthā"ti dātabbā. Evamaṃ puggalānaṃ appahonakabhāvo puggalavikalakaṃ. Visuṃ dinne pana taṃ tositaṃ hoti, evaṃ tosetvā kusapāto kātabboti. Atha vā vikalake tosetvāti yo cīvaravibhāgo ūnako, taṃ aññaṃ parikkhārena samaṃ katvā kusapāto kātabbo.

Cīvararajanakathā

344. Chakaṇenāti gomayena. Paṇḍumattikāyāti tambamattikāya. Mūlarajanādīsu haliddiṃ ṭhapetvā sabbāṃ mūlarajanaṃ vaṭṭati. Mañjittīhiṇca tuṅgahāraṇca ṭhapetvā sabbāṃ khandharajanaṃ vaṭṭati. Tuṅgahāro nāma eko sakaṇṭakarukkho, tassa haritālavanṇaṃ khandharajanaṃ hoti. Loddāṇca kaṇḍulaṇca ṭhapetvā sabbāṃ tacarajanaṃ vaṭṭati. Allipattaṃ nīlipattaṇca ṭhapetvā sabbāṃ pattarajanaṃ vaṭṭati. Gihiparibhuttaṃ pana allipattena ekavāraṃ rajituṃ vaṭṭati. Kiṃsukapupphaṇca kusumbhapupphaṇca ṭhapetvā sabbāṃ puppharajanaṃ vaṭṭati. Phalarajane pana na

kiñci na vaṭṭati.

Sītudakāti apakkarajanaṃ vuccati. Uttarāḷumpanti vaṭṭādhāraṃ, rajanakumbhiyā majjhe ṭhapetvā taṃ ādhāraṃ parikkhipitvā rajanaṃ pakkhipituṃ anujānāmi attho. Evañhi kate rajanaṃ na uttarati. Udaṃ vā nakhapiṭṭhikāya vāti sace paripakkaṃ hoti, udakapātiyā dinno thevo sahasā na visarati, nakhapiṭṭhiyampi avisaranto tiṭṭhati. Rajanuḷunkanti rajanuḷunkaṃ. Daṇḍakathālakanti tameva sadaṇḍakaṃ. Rajanakolambanti rajanakuṇḍaṃ. Omaddantīti sammaddanti. Na ca acchinne theve pakkamintu yāva rajanabindu gaḷitaṃ na chijjati, tāva na aññatra gantabbaṃ. Patthinnanti atirajitattā thaddhaṃ. Udaṃ osāretuṃ udaṃ pakkhipitvā ṭhapetuṃ. Rajane pana nikkhante taṃ udaṃ chaḍḍetvā cīvaram madditabbaṃ. Dantakāsāvānīti ekaṃ vā dve vā vāre rajitvā dantavaṇṇāni dhārenti.

Chinnakacīvarānujānanakathā

345. Acchibaddhanti caturassakedāraṃ baddhaṃ. Pāḷibaddhanti āyāmato ca vitthārato ca dīghamariyādaṃ baddhaṃ. Mariyādaṃ baddhanti antarantarā rassamariyādaṃ baddhaṃ. Siṅghāṭakabaddhanti mariyādāya mariyādaṃ vinivijjhitaṃ gataṭṭhāne siṅghāṭakabaddhaṃ; catukkasaṇṭhānanti attho. Saṃvidahintu kātuṃ. Ussahasi tvaṃ ānandāti sakkosi tvaṃ ānanda. Ussahāmi bhagavāti tumhehi dinnanayena sakkomīti dasseti. Yatra hi nāmāti yo nāma. Kusimpi nāmātiādisu kusīti āyāmato ca vitthārato ca anuvātādīnaṃ dīghapattānaṃ etaṃ adhivacanaṃ. Aḍḍhakusīti antarantarā rassapattānaṃ nāmaṃ. Maṇḍalanti pañcakhaṇḍikacīvarassa ekekaṃ khaṇḍe mahāmaṇḍalaṃ. Aḍḍhamāṇḍalanti khuddakamaṇḍalaṃ. Vivaṭṭanti maṇḍalañca aḍḍhamāṇḍalañca ekato katvā sibbitaṃ majjhimaṃ khaṇḍaṃ.

Anuvivaṭṭanti tassa ubhosu passesu dve khaṇḍāni. Gīveyyakanti gīvāveṭhanaṭṭhāne daḷhīkaraṇatthaṃ aññaṃ suttasaṃsibbitaṃ āgantukapattaṃ. Jaṅgheyyakanti jaṅghapāpuṇaṇaṭṭhāne tatheva saṃsibbitaṃ pattaṃ. Gīvaṭṭhāne ca jaṅghaṭṭhāne ca pattānamevettaṃ nāmantipi vadanti. Bāhantanti anuvivaṭṭānaṃ bahi ekekaṃ khaṇḍaṃ. Iti pañcakhaṇḍikacīvarenaṃ etaṃ vicāritanti. Atha vā anuvivaṭṭanti vivaṭṭassa ekapassato dvinnāṃ ekapassato dvinnanti catunnampi khaṇḍānaṃ etaṃ nāmaṃ. Bāhantanti suppaṃānaṃ cīvaram pārupantena saṃharitvā bāhāya upari ṭhapitā ubho antā bahimukhā tiṭṭhanti, tesāṃ etaṃ nāmaṃ. Ayameva hi nayo mahāaṭṭhakathāyaṃ vuttoti.

Ticīvarānujānanakathā

346. Cīvarehi ubbhaṇḍiketi cīvarehi ubbhaṇḍe kate; yathā ukkhittabhaṇḍā honti evaṃ kate; ukkhittabhaṇḍikabhāvaṃ āpāditeti attho. Cīvarabhisinti ettha bhisīti dve tīṇi ekato katvā bhisisaṅkhepena saṃharitacīvarāni vuttāni. Te kira bhikkhū “dakkhiṇāgiriti bhagavā lahuṃ paṭinivattissatī”ti tattha gacchantā jīvakaṃ vattusmiṃ laddhaṃ cīvarāni ṭhapetvā agamaṃsu. Idāni pana cirena āgamissatīti maññaṃ mānā ādāya pakkamīsu. Antaraṭṭhakāsūti māghassa ca phagguṇassa ca antarā aṭṭhasu. Na bhagavantaṃ sītaṃ ahoṣīti bhagavato sītaṃ nāhoṣi. Etadahosi yepi kho te kulaputtāti na bhagavā ajjhokāse anisīditvā etamatthaṃ na jānāti, mahājanasaññaṃ panatthaṃ pana evamakāsi. Sītālukaṃ sītapakatīkā; ye pakatīyāva sītena kilamanti. Diguṇaṃ saṅghāṭinti dupaṭṭaṃ saṅghāṭiṃ. Ekacciyaṃti ekapaṭṭaṃ.

Iti “bhagavā attanā catūhi cīvarehi yāpeti, amhākaṃ pana ticīvaram anujānāti”ti vacanassa okāsaṃ upacchindituṃ diguṇaṃ saṅghāṭiṃ anujānāti, ekaccike itare. Evañhi nesaṃ cattāri bhavissantīti.

Atirekacīvarādikathā

348. Aggaḷaṃ acchupeyyanti chiddaṭṭhāne pilotikakhaṇḍaṃ laggāpeyyaṃ. Ahatakappānanti ekavāraṃ dhotānaṃ. Utuddhaṭṭānanti ututo dīghakālato uddhaṭṭānaṃ hatavatthakānaṃ, pilotikānanti vuttaṃ hoti. Pāpaṇiketi antarāpaṇato patitapilotikacīvare. Ussāho karaṇīyoti pariyesanā kātabbā. Paricchedo panettha natthi, paṭṭasatampi vaṭṭati. Sabbamidaṃ sādīyantassa bhikkhuno vasena vuttaṃ. Aggaḷaṃ tunnanti ettha uddharitvā allīyāpanakhaṇḍaṃ aggaḷaṃ, suttana saṃsibbitaṃ tunnaṃ; vaṭṭetvā karaṇaṃ ovaṭṭikaṃ. Kaṇḍusakaṃ vuccati muddikā. Daḷhīkammanti anuddharitvāva upassayaṃ katvā allīyāpanakaṃ vatthakhaṇḍaṃ.

349-351. Visākhāvatthu uttānatthaṃ. Tato paraṃ pubbe vinicchitameva. Sovaggikanti saggappattahetukaṃ. Tenevāha “sovagga”nti. Sokaṃ apanetīti sokaṇudam. Anāmayāti arogā. Saggamhi kāyamhīti saggopapannā.

353. Puthujjanā kāmesu vītarāgāti jhānalābhino.

356. Sandiṭṭhoti diṭṭhamattakamitto. Sambhattoti ekasambhogo daḷhamitto. Ālapitoti “mama santakaṃ yaṃ iccheyyāsi, taṃ gaṇhāhi”ti evaṃ vutto. Etesu tīsu aññataranāmena saddhiṃ jīvati, gahite attamano hotīti imehi gahitavissāso ruhati.

Pacchimavikappanupagacīvarādikathā

359. Paṃsukūlakatoti katapaṃsukūlo. Garuko hotīti jiṇṇajiṇṇaṭṭhāne aggaḷāropanena garuko hoti. Suttalūkhaṃ kātunti sutteneva aggaḷaṃ kātunti attho. Vikaṇṇo hotīti suttaṃ acchetvā acchetvā sībantaṇaṃ eko saṅghāṭikoṇo dīgho hoti. Vikaṇṇaṃ uddharitunti dīghakoṇaṃ chindituṃ. Okiriyantīti chinnakoṇato gaḷanti. Anuvātaṃ paribhaṇḍanti anuvātañceva paribhaṇḍaṇca. Pattā lujjantīti mahantesu pattamukhesu dinnāni suttāni gaḷanti, tato pattā lujjanti. Aṭṭhapadakaṃ kātunti aṭṭhapadakacchannena pattamukhaṃ sibbituṃ.

360. Anvādhikampi āropetunti āgantukapattampi dātuṃ. Idaṃ pana appahonake āropetabbaṃ. Sace pahoti, āgantukapattaṃ na vaṭṭati, chinditabbameva.

361. Na ca bhikkhave saddhādeyyanti ettha sesañātīnaṃ dento vinipātetiyeva. Mātāpitaro pana sace rajje ṭhitā patthayanti, dātabbaṃ.

362. Gilānoti gilānatāya gahetvā gantuṃ asamatto. Vassikasaṅketanti vassike cattāro māse. Nadīpāranti nadiyā pāre bhattaṃ bhuñjitabbaṃ hoti. Aggaḷaguttivihāroti sabbesveva cetesu gilānavassikasaṅketanadīpāragamanaatthatakathinabhāvesu aggaḷaguttiyeva pamāṇaṃ. Gutte eva hi vihāre etesu kāraṇesu nikkhipitvā bahi gantuṃ vaṭṭati, na agutte. Āraññakassa pana vihāro na sugutto hoti, tena bhaṇḍukkhalikāya pakkhipitvā pāsāṇasusira rukkhāsusirādīsu suppaṭicchannesu ṭhapetvā gantabbaṃ.

Saṅghikacīvaruppādakathā

363. Tuyheva bhikkhu tāni cīvarānīti aññattha gahetvā haṭṭānīpi tuyheva; na tesam añño koci issaroti. Evañca pana vatvā anāgatepi nikkukkuccā gaṇhissantīti dassetum idha panātiādīmāha. Tasseva tāni cīvarāni yāva kathinassa ubbhārāti sace gaṇapūrake bhikkhū labhitvā kathinaṃ atthataṃ hoti, pañcamāse; no ce atthataṃ hoti, ekaṃ cīvaramāsameva. Yaṃ “saṅghassa demā”ti vā denti, “saṅghaṃ uddissa demā”ti vā denti, “vassaṃvutthasaṅghassa demā”ti vā denti, “vassāvāsikaṃ demā”ti vā denti, sacepi matakacīvaraṃ avibhajitvā taṃ vihāraṃ pavisanti, taṃ sabbaṃ tasseva bhikkhuno hoti. Yampi so vassāvāsasatthāya vaḍḍhiṃ payojetvā ṭhapitaupanikkhepato vā tatruppādato vā vassāvāsikaṃ gaṇhāti, sabbaṃ suggahitameva hoti. Idamettha lakkhaṇaṃ, yena tenākārena saṅghassa uppannaṃ vatthaṃ atthatakathinassa pañcamāse, anattatakathinassa ekaṃ cīvaramāsaṃ pāpuṇātīti. Yaṃ pana “idaṃ idha vassaṃvutthasaṅghassa demā”ti vā “vassāvāsikaṃ demā”ti vā vatvā dinnaṃ, taṃ anattatakathinassāpi pañcamāse pāpuṇāti. Tato paraṃ pana uppannaṃ vassāvāsikaṃ pucchitabbaṃ - “kiṃ atītavasse idaṃ vassāvāsikaṃ, udāhu anāgatavasse”ti! Kasmā? Piṭṭhisamaye uppannattā.

Utukālanti vassānato aññaṃ kālaṃ. Tāni cīvarāni ādāya sāvatthiṃ gantvāti ettha tāni cīvarāni gatagataṭṭhāne saṅghikāneva honti, bhikkhūhi diṭṭhamattamevettha pamāṇaṃ. Tasmā sace keci paṭipathaṃ āgacchantā “kuhiṃ āvuso gacchasi”ti pucchitvā tamatthaṃ sutvā “kiṃ āvuso mayaṃ saṅgho na homā”ti tattheva bhājetvā gaṇhanti, suggahitāni. Sacepi esa maggā okkamitvā kañci vihāraṃ vā āsanasālaṃ vā piṇḍāya caranto ekaṃ gehameva vā pavisati, tatra ca naṃ bhikkhū disvā tamatthaṃ pucchitvā bhājetvā gaṇhanti, suggahitāneva.

Adhiṭṭhātunti ettha adhiṭṭhahantena vattaṃ jānitabbaṃ. Tena hi bhikkhunā ghaṇṭiṃ paharitvā kālaṃ ghoṣetvā thokaṃ āgametvā sace ghaṇṭisaññāya vā kālasaññāya vā bhikkhū āgacchanti, tehi saddhiṃ bhājetabbāni. No ce āgacchanti, “mayhimāni cīvarāni pāpuṇantī”ti adhiṭṭhātabbāni. Evaṃ adhiṭṭhite sabbāni tasseva honti, ṭhitikā pana na tiṭṭhati.

Sace ekekaṃ uddharitvā “ayaṃ paṭhamabhāgo mayhaṃ pāpuṇāti, ayaṃ dutiyabhāgo”ti evaṃ gaṇhāti, gahitāni ca suggahitāni honti, ṭhitikā ca tiṭṭhati. Evaṃ pāpetvā gaṇhantenāpi adhiṭṭhitameva hoti. Sace pana ghaṇṭiṃ paharitvā vā appaharitvā vā kālampi ghoṣetvā vā aghoṣetvā vā “ahamevettha mayhameva imāni cīvarānī”ti gaṇhāti, duggahitāni honti. Atha “añño koci idha natthi, mayhaṃ etāni pāpuṇantī”ti gaṇhāti, suggahitāni.

Pātite kuseti ekakoṭṭhāse kusadaṇḍake pātitamatte sacepi bhikkhusahassaṃ hoti, gahitameva nāma cīvaraṃ. Nākāmā bhāgo dātabbo. Sace pana attano ruciyā dātukāmā honti, dentu. Anubhāgepi eseva nayo.

Sacīvarānīti “kālacīvarampi saṅghassa itova dassāma, visuṃ sajjiyamāne aticiraṃ hotī”ti khippaṃyeva sacīvarāni bhattāni akaṃsu. There āgamma uppannānīti tumhesu pasādena khippaṃ uppannāni.

Saṅghassa demāti cīvarāni dentīti sakalampi cīvarakālaṃ saṇikaṃ saṇikaṃ dentiyeva. Purimesu pana dvīsu vatthūsu pacchinnadānattā adaṃsūti vuttaṃ. Sambahulā therāti vinayadharapāmoikkhatherā. Idaṃ pana vatthuṃ saddhiṃ purimena dvebhātikavatthunā parinibbute bhagavati uppannaṃ, ime ca therā diṭṭhapubbā tathāgataṃ, tasmā purimesu vatthūsu tathāgatena paññattanayeneva kathesuṃ.

Upanandasakyaputtavatthukathā

364. Gāmakāvāsaṃ agamāsīti appeva nāma cīvarāni bhājentā mayhampi saṅghaṃ kareyyunti cīvarabhājanakālaṃ sallakkhetvāva agamāsi. Sādiyissasīti gaṇhissasi. Ettha ca kiñcāpi tassa bhāgo na pāpuṇāti. Atha kho “nagaravāsiko ayaṃ mukharo dhammakathiko”ti te bhikkhū “sādiyissasī”ti āhaṃsu. Yo sādiyeyya āpatti dukkaṭassāti ettha pana kiñcāpi lahukā āpatti, atha kho gahitāni gahitaṭṭhāne dātabbāni. Sacepi naṭṭhāni vā jiṇṇāni vā honti, tasseva gīvā. Dehīti vutte adento dhuranikkhepe bhaṇḍagghena kāretabbo.

Ekādhippāyanti ekaṃ adhippāyaṃ; ekaṃ puggalapaṭivīsameva dethāti attho. Idāni yathā so dātabbo, taṃ dassetuṃ tantim ṭhapento idha panātiādīmāha. Tattha sace amutra upaḍḍhaṃ amutra upaḍḍhanti ekekaṃ ekāhamekāhaṃ vā sattāhaṃ sattāhaṃ vā sace vasati, ekekaṃ vihare yaṃ eko puggalo labhati, tato tato upaḍḍhaṃ upaḍḍhaṃ dātabbaṃ. Evaṃ ekādhippāyo dinno hoti. Yattha vā pana bahutaranti sace ekaṃ vihare vasanto itarasmaṃ sattāhavārena aruṇameva uṭṭhāpeti, evaṃ purimasmaṃ bahutaraṃ vasati nāma. Tasmā tato bahutaraṃ vasitavihārato tassa paṭivīso dātabbo. Evampi ekādhippāyo dinno hoti. Idañca nānālābhehi nānūpacārehi ekasīmavihārehi kathitaṃ, nānāsīmavihāre pana senāsanaggāho paṭippassambhati. Tasmā tattha cīvarapaṭivīso na pāpuṇāti. Sesam pana āmisabhesajjādi sabbaṃ sabbattha antosīmagatassa pāpuṇāti.

Gilānavatthukathā

365. Mañcake nipātesunti evaṃ dhovitvā aññaṃ kāsāvaṃ nivāsetvā mañcake nipajjāpesuṃ; nipajjāpetvā ca panāyasmā ānando muttakarīsakiliṭṭhaṃ kāsāvaṃ dhovitvā bhūmiyaṃ paribhaṇḍaṃ akāsi. Yo bhikkhave maṃ upaṭṭhaheyya, so gilānaṃ upaṭṭhaheyyāti yo maṃ ovādānusāsānikaraṇena upaṭṭhaheyya, so gilānaṃ upaṭṭhaheyya; mama ovādakārakena gilāno upaṭṭhātabboti ayamevettha attho. Bhagavato ca gilānassa ca upaṭṭhānaṃ ekasadisanti evaṃ panettha attho na gahetabbo. Saṅghena upaṭṭhātabboti yassete upajjhādayo tasmaṃ vihare natthi, āgantuko hoti ekacāriko bhikkhu, so saṅghassa bhāro, tasmā saṅghena upaṭṭhātabbo. No ce upaṭṭhaheyya, sakalassa saṅghassa āpatti. Vāraṃ ṭhapetvā jaggantesu pana yo attano vāre na jaggati, tasseva āpatti. Saṅghattheropi vārako na muccati. Sace sakalo saṅgho ekassa bhāraṃ karoti, eko vā vattasampanno bhikkhu ahameva jaggissāmīti paṭijaggati, saṅgho āpattito muccati.

366. Abhikkamantaṃ vā abhikkamatītiādīsu vaḍḍhantaṃ vā ābādhaṃ “idaṃ nāma me paribhuñjantassa vaḍḍhati, idaṃ paribhuñjantassa parihāyati, idaṃ paribhuñjantassa tiṭṭhati”ti yathābhūtaṃ nāvikaṇṭhīti evamattho daṭṭhabbo. Nālanti na patirūpo, na yutto upaṭṭhātuṃ. Bhesajjaṃ saṃvidhātunti bhesajjaṃ yojetuṃ asamattho hoti. Āmisantaroti āmiṣaṃ assa antaranti āmisantaro. Antaranti kāraṇaṃ vuccati; āmisakāraṇā yāgubhattapattacīvarāni patthento upaṭṭhātīti attho.

Matasantakakathā

367. Kālaṅkateti kālakiriyāya. Gilānupaṭṭhākānaṃ dātunti ettha anantaraṃ vuttāya kammavācāya dinnampi apaloketvā dinnampi dinnameva hoti, vaṭṭati.

369. Yaṃ tattha lahubhaṇḍaṃ yaṃ tattha garubhaṇḍanti ettha lahubhaṇḍagarubhaṇḍānaṃ nānākaraṇaṃ parato vaṇṇayissāma. Gilānupaṭṭhākālābhe pana ayaṃ ādito paṭṭhāya vinicchayo -

Sace sakale bhikkhusaṅghe upaṭṭhahante kālaṃ karoti, sabbepi sāmikā. Atha ekaccehi vāre kate ekaccehi akateyeva kālaṃ karoti, tattha ekacce ācariyā vadanti - “sabbepi attano vāre sampatte kareyyuṃ, tasmā sabbepi sāmīno”ti. Ekacce vadanti - “yehi jaggito te eva labhanti, itare na labhanti”ti. Sāmaṇere kālāṅkate sace cīvaraṃ atthi, gilānupaṭṭhākānaṃ dātabbaṃ. No ce atthi yaṃ atthi, taṃ dātabbaṃ. Aññasmiṃ parikkhāre sati cīvarabhāgaṃ katvā dātabbaṃ.

Bhikkhu ca sāmaṇero ca sace samaṃ upaṭṭhahiṃsu, samako bhāgo dātabbo. Atha sāmaṇero va upaṭṭhahati, bhikkhusa saṃvidahanamattameva hoti, sāmaṇerassa jeṭṭhakabhāgo dātabbo. Sace sāmaṇero bhikkhunā ānītaudakena yāguṃ pacitvā paṭiggāhāpanamattameva karoti, bhikkhu upaṭṭhahati, bhikkhusa jeṭṭhakabhāgo dātabbo.

Bahū bhikkhū samaggā hutvā upaṭṭhahanti, sabbesaṃ samako bhāgo dātabbo. Yo panettha visesena upaṭṭhahati, tassa viseso kātabbo. Yena pana ekadivasampi gilānupaṭṭhākavasena yāgubhattaṃ vā pacitvā dinnaṃ, nahānaṃ vā paṭiyāditam, sopi gilānupaṭṭhākova. Yo samīpaṃ anāgantvā bhesajjatanḍulādīni peseti, ayaṃ gilānupaṭṭhāko na hoti. Yo pariyesitvā gāhāpetvā āgacchati, ayaṃ gilānupaṭṭhākova.

Eko vattasīsena jaggati; eko paccāsāya, matakāle ubhopi paccāsīsanti, ubhinnampi dātabbaṃ. Eko upaṭṭhahitvā gilānassa vā kammena attano vā kammena katthaci gato “puna āgantvā jaggissāmī”ti, etassapi dātabbaṃ. Eko ciraṃ upaṭṭhahitvā “idāni na sakkomī”ti dhuraṃ nikkhipitvā gacchati, sacepi taṃdivasameva gilāno kālaṃkaroti, upaṭṭhākabhāgo na dātabbo.

Gilānupaṭṭhāko nāma gihi vā hotu pabbajito vā, antamaso mātugāmopi, sabbe bhāgaṃ labhanti. Sace tassa bhikkhuno pattacīvaramattameva hoti, aññaṃ natthi; sabbaṃ gilānupaṭṭhākānaṃyeva dātabbaṃ. Sacepi sahasaṃ agghati, aññaṃ pana bahumpi parikkhāraṃ te na labhanti; saṅghasseva hoti. Avasesaṃ bhaṇḍaṃ bahukañceva mahagghañca, ticīvaraṃ appaggaṃ; tato gahetvā ticīvaraparikkhāro dātabbo. Sabbañcetaṃ saṅghikatova labbhati.

Sace pana so jīvamānoyeva sabbaṃ attano parikkhāraṃ nissajjitvā kassaci adāsi, koci vā vissāsaṃ aggahesi, yassa dinnaṃ, yena ca gahitaṃ, tasseva hoti. Tassa ruciyā eva gilānupaṭṭhākā labhanti, aññesaṃ adatvā dūre ṭhapitaparikkhārāpi tattha tattha saṅghasseva honti. Dvinnaṃ santakaṃ hoti avibhattaṃ, ekasmiṃ kālāṅkate itaro sāmī. Bahūnampi santake eseva nayo. Sabbesu matesu saṅghikaṃ hoti. Sacepi avibhajitvā saddhivihārikādīnaṃ denti adinnaṃyeva hoti. Vibhajitvā dinnaṃ pana sudinnaṃ. Taṃ tesu matesupi saddhivihārikādīnaṃyeva hoti, na saṅghassa.

Kusacīrādipaṭikkhepakathā

371. Kusacīrādīsu akkanāḷanti akkanāḷamayaṃ. Potthakoti makacimayo vuccati. Sesāni paṭhamapārājikavaṇṇanāyaṃ vuttāni. Tesu potthake eva dukkaṭaṃ. Sesesu thullaccayānīti. Akkadussakadalidussaerakadussāni pana potthakagatikāneva.

372. Sabbanīlakādīni rajanaṃ dhovitvā puna rajitvā dhāretabbāni. Na sakkā ce honti dhovituṃ, paccattharaṇāni vā kātabbāni. Dupaṭṭacīvarassa vā majjhe dātabbāni. Tesaṃ vaṇṇanānattaṃ upāhanāsu vuttanayameva. Acchinnadasadīghadasāni dasā chinditvā dhāretabbāni. Kañcukaṃ labhitvā phāletvā rajitvā paribhuñjituṃ vaṭṭati. Veṭhanepi eseṇa nayo. Tirīṭakaṃ pana rukkhachallimayaṃ; taṃ pādapuñchanāṃ kātuṃ vaṭṭati.

374. Patirūpe gāhakeṭi sace koci bhikkhu “ahaṃ tassa gaṇhāmī”ti gaṇhāti, dātabbanti attho. Evametesu tevīsatiyā puggalesu soḷasa janā na labhanti, satta janā labhanti.

Saṅghebhinnecīvaruppadakathā

376. Saṅgho bhijjati bhijjivā kosambakabhikkhū viya dve koṭṭhāsā honti. Ekasmiṃ pakkheti ekasmiṃ koṭṭhāse dakkhiṇodakañca gandhādīni ca denti, ekasmiṃ cīvarāni. Saṅghassevetanti sakalassa saṅghassa dvinnampi koṭṭhāsānaṃ etaṃ hoti, ghaṇṭiṃ paharivā dvīhiṃ pakkhehi ekato bhājetabbaṃ. Pakkhassevetanti evaṃ dinne yassa koṭṭhāsassa udakaṃ dinnāṃ, tassa udakameva hoti; yassa cīvaraṃ dinnāṃ, tasseeva cīvaraṃ. Yattha pana dakkhiṇodakaṃ pamāṇaṃ hoti, tattha eko pakkho dakkhiṇodakassa laddhattā cīvarāni labhati, eko cīvarāṇameva laddhattāti ubhohiṃ ekato hutvā yathāvuḍḍhaṃ bhājetabbaṃ. Idaṃ kira parasamudde lakkhaṇanti mahāaṭṭhakathāyaṃ vuttaṃ. Tasmīyeva pakkheti ettha pana itaro pakkho anissaroyeva. Cīvarapesanavatthūni pākāṇeva.

Aṭṭhacīvaramātikākathā

379. Idāni ādito paṭṭhāya vuttacīvarānaṃ paṭilābhakhettaṃ dassetuṃ “aṭṭhimā bhikkhave mātikā”tiādimāha. Sīmāya detītiādi puggalādhiṭṭhānanayena vuttaṃ. Ettha pana sīmāya dānaṃ ekā mātikā, katikāya dānaṃ dutiyā...pe...puggalassa dānaṃ aṭṭhamā. Tattha sīmāya dammīti evaṃ sīmaṃ parāmasitvā dento sīmāya deti nāma. Esa nayo sabbattha.

Sīmāya deti, yāvatikā bhikkhū antosīmagatā tehi bhājetabbantiādimhi pana mātikānidese sīmāya detīti ettha tāva khaṇḍasīmā, upacārasīmā, samānasamvāsasīmā, avippavāsasīmā, lābhasīmā, gāmasīmā, nigamasīmā, nagarasīmā, abbhantarasīmā, udakukkhepasīmā, janapadasīmā, raṭṭhasīmā, rajjasīmā, dīpasīmā, cakkavāḷasīmāti pannarasa sīmā veditabbā.

Tattha khaṇḍasīmā sīmākathāyaṃ vuttāva. Upacārasīmā parikkhittassa vihārassa parikkhepena aparikkhittassa parikkhepārahaṭṭhānena paricchinnā hoti. Apica bhikkhūnaṃ dhuvasannipātaṭṭhānato vā pariyante ṭhitabhojanasālato vā nibaddhavasanaādvāsato vā thāmamajjhimaṃ purisassa dvinnāṃ leḍḍupātānaṃ anto upacārasīmā veditabbā, sā pana āvāsesu vaḍḍhantesu vaḍḍhati, parihāyantesu parihāyati. Mahāpaccariyaṃ pana “bhikkhūsūpi vaḍḍhantesu vaḍḍhati”ti vuttaṃ. Tasmā sace vihare sannipatitabhikkhūhi saddhiṃ ekābaddhā hutvā yojanasatampi pūretvā nisīdanti, yojanasatampi upacārasīmāva hoti, sabbesaṃ lābho pāpuṇāti. Samānasamvāsaavippavāsasīmādvayampi vuttameva.

Lābhasīmā nāma neva sammāsambuddhena anuññātā, na dhammasaṅgāhakattherehi ṭhapitā; apica kho rājarājamahāmattā vihāraṃ kāretvā gāvutaṃ vā aḍḍhayaṇaṃ vā yojanaṃ vā samantato paricchinditvā “ayaṃ

amhākaṃ vihāraṣṣa lābhasīmā”ti nāmalikhitake thambhe nikhaṇitvā “yaṃ etthantare uppajjati, sabbhaṃ taṃ amhākaṃ vihāraṣṣa demā”ti sīmaṃ ṭhapenti, ayaṃ lābhasīmā nāma. Gāmanigamanagaraabbhantaraudakukkhepasīmāpi vuttā eva. Janapadasīmā nāma - kāsikosalaratṭhādīnaṃ anto bahū janapadā honti, tattha ekeko janapadaparichedo janapadasīmā. Ratṭhasīmā nāma kāsikosalādiratṭhaparicchedo. Rajjasīmā nāma “coḷabhogo keraḷabhogo”ti evaṃ ekekassa rañño āṇāpavattiṭṭhānaṃ. Dīpasīmā nāma samuddantena paricchinnamahādīpā ca antaradīpā ca. Cakkavāḷasīmā nāma cakkavāḷapabbateneva paricchinnā.

Evametāsu sīmāsu khaṇḍasīmāya kenaci kammena sannipatitaṃ saṅghaṃ disvā “ettheva sīmāya saṅghassa demī”ti vutte yāvatikā bhikkhū antokhaṇḍasīmagatā, tehi bhājetabbaṃ. Tesameva hi taṃ pāpuṇāti. Aññesaṃ sīmantarikāya vā upacārasīmāya vā ṭhitānampi na pāpuṇāti. Khaṇḍasīmāya ṭhite pana rukke vā pabbate vā ṭhitassa heṭṭhā vā pathavīvemajjhagatassa pāpuṇātiyeva. “Imissā upacārasīmāya saṅghassa dammī”ti dinnaṃ pana khaṇḍasīmāsīmantarikāsu ṭhitānampi pāpuṇāti. “Samānasaṃvāsasīmāya dammī”ti dinnaṃ pana khaṇḍasīmāsīmantarikāsu ṭhitānaṃ na pāpuṇāti. Avippavāsasīmālābhasīmāsu dinnaṃ tāsu sīmāsu antogatānaṃ pāpuṇāti. Gāmasīmādīsu dinnaṃ tāsaṃ sīmānaṃ abbhantare baddhasīmāya ṭhitānampi pāpuṇāti. Abbhantarasīmāudakukkhepasīmāsu dinnaṃ tattha antogatānaṃyeva pāpuṇāti. Janapadaraṭṭharajjadīpacakkavāḷasīmāsupi gāmasīmādīsu vuttasadisoyeva vinicchayo.

Sace pana jambudīpe ṭhito “tambapaṇṇidīpe saṅghassa dammī”ti deti, tambapaṇṇidīpato ekopi gantvā sabbesaṃ gaṇhituṃ labhati. Sacepi tatreva eko sabhāgabhikkhu sabhāgānaṃ bhāgaṃ gaṇhāti, na vāretabbo. Evaṃ tāva yo sīmaṃ parāmasitvā deti, tassa dāne vinicchayo veditabbo.

Yo pana asukasīmāyāti vattuṃ na jānāti, kevalaṃ sīmāti vacanamattameva jānanto vihāraṃ gantvā “sīmāya dammī”ti vā “sīmaṭṭhakasaṅghassa dammī”ti vā bhaṇati, so pucchitabbo - “sīmā nāma bahuvidhā, katarasīmaṃ sandhāya bhaṇasī”ti? Sace vadati - “ahaṃ asukasīmāti na jānāmi, sīmaṭṭhakasaṅgho bhājetvā gaṇhātū”ti katarasīmāya bhājetabbaṃ? Mahāsīvatthero kirāha - “avippavāsasīmāyā”ti. Tato naṃ āhaṃsu - “avippavāsasīmā nāma tiyojanāpi hoti, evaṃ sante tiyojane ṭhitā lābhaṃ gaṇhissanti, tiyojane ṭhatvā āgantukavattaṃ pūretvā ārāmaṃ pavisitabbaṃ bhavissati, gamiko tiyojanaṃ gantvā senāsanaṃ āpucchissati, nissayapaṭipannassa tiyojanātikkame nissayo paṭippassambhissati, pārivāsikena tiyojanaṃ atikkamitvā aruṇaṃ utṭhāpetabbaṃ bhavissati, bhikkhuniyā tiyojane ṭhatvā ārāmappavesanaṃ āpucchitabbaṃ bhavissati, sabbampetaṃ upacārasīmāya paricchedavaseneva kātuṃ vaṭṭati. Tasmā upacārasīmāyameva bhājetabba”nti.

Katikāyāti samānalābhakatikāya. Tenevāha - “sambahulā āvāsā samānalābhā hontī”ti. Tatrevaṃ katikā kātabbā, ekasmiṃ vihāre sannipatitehi bhikkhūhi yaṃ vihāraṃ saṅgaṇhitukāmā samānalābhaṃ kātuṃ icchanti, tassa nāmaṃ gahetvā asuko nāma vihāro porāṇakoti vā buddhādhivutthoti vā appalābhoti vā yaṃkiñci kāraṇaṃ vatvā taṃ vihāraṃ iminā vihārena saddhiṃ ekalābhaṃ kātuṃ saṅghassa rucati tikkhattuṃ sāvetaṃ. Ettāvatā tasmīṃ vihāre nisinnopi idha nisinnova hoti, tasmīṃ vihārepi saṅghena evameva kātabbā. Ettāvatā idha nisinnopi tasmīṃ nisinnova hoti. Ekasmiṃ lābhe bhājiyamāne itarasmīṃ ṭhitassa bhāgaṃ gahetuṃ

vaṭṭati. Evaṃ ekena vihārena saddhiṃ bahūpi āvāsā ekalābhā kātabbā.

Bhikkhāpaññattiyāti attano pariccāgapaññāpanaṭṭhāne. Tenevāha - “yattha saṅghassa dhuvakārā kariyanti”ti. Tassattho - yasmiṃ vihāre imassa cīvaradāyakassa santakaṃ saṅghassa pākavaṭṭaṃ vā vattati, yasmiṃ vā vihāre bhikkhū attano bhāraṃ katvā sadā gehe bhojeti, yattha vā anena āvāso kārito, salākabhaddādiṇi vā nibaddhāni, yena pana sakalopi vihāro patitṭhāpito, tattha vattabbameva natthi, ime dhuvakārā nāma. Tasmā sace so “yattha mayhaṃ dhuvakārā kariyanti, tattha dammi”ti vā “tattha dethā”ti vā bhaṇati, bahūsu cepi ṭhānesu dhuvakārā honti, sabbattha dinnameva hoti.

Sace pana ekasmiṃ vihāre bhikkhū bahutarā honti, tehi vattabbaṃ - “tumhākaṃ dhuvakāre ekattha bhikkhū bahū ekattha appakā”ti. Sace “bhikkhugaṇanāya gaṇhathā”ti bhaṇati, tathā bhājetvā gaṇhituṃ vaṭṭati. Ettha ca vatthabhesajjādi appakampi sukhena bhājiyati. Yadi pana mañco vā pīṭhakaṃ vā ekameva hoti, taṃ pucchitvā yassa vā vihārassa ekavihārepi vā yassa senāsanassa so vicāreti, tattha dātabbaṃ. Sace “asukabhikkhu gaṇhātū”ti vadati, vaṭṭati. Atha “mayhaṃ dhuvakāre dethā”ti vatvā avicāretvāva gacchati, saṅghassāpi vicāretuṃ vaṭṭati. Evaṃ pana vicāretabbaṃ - “saṅghattherassa vasanaṭṭhāne dethā”ti vattabbaṃ. Sace tassa senāsanam paripuṇṇam hoti, yattha nappahoti, tattha dātabbaṃ. Sace eko bhikkhu “mayhaṃ vasanaṭṭhāne senāsanaparibhogabhaṇḍam natthi”ti vadati, tattha dātabbaṃ.

Saṅghassa detīti vihāraṃ pavisitvā “imāni cīvarāni saṅghassa dammi”ti deti. Sammukhībhūtenāti upacārasīmāya ṭhitena saṅghena ghaṇṭiṃ paharitvā kālam ghoṣetvā bhājetabbaṃ. Sīmaṭṭhassa asampattassāpi bhāgaṃ gaṇhanto na vāretabbo. Vihāro mahā hoti, therāsanato paṭṭhāya vatthesu diyyamānesu alasajātikā mahātherā pacchā āgacchanti, “bhante vīsativassānam diyyati, tumhākaṃ ṭhitikā atikkantā”ti na vattabbā, ṭhitikaṃ ṭhapetvā tesam datvā pacchā ṭhitikāya dātabbaṃ.

Asukavihāre kira bahuṃ cīvaraṃ uppannanti sutvā yojanantarikavihāratopi bhikkhū āgacchanti, sampattasampattānam ṭhitaṭṭhānato paṭṭhāya dātabbaṃ. Asampattānampi upacārasīmaṃ pavitṭhānam antevāsikādīsu gaṇhantesu dātabbameva. “Bahiupacārasīmāya ṭhitānam dethā”ti vadanti, na dātabbaṃ. Sace pana upacārasīmaṃ okkantehi ekābaddhā hutvā attano vihāradvāre vā antovihāreyeva vā honti, parisavasena vaḍḍhitā nāma hoti sīmā, tasmā dātabbaṃ. Saṅghanavakassa dinnepi pacchā āgatānam dātabbameva. Dutiyabhāge pana therāsanam āruḷhe āgatānam paṭhamabhāgo na pāpuṇāti, dutiyabhāgato vassaggena dātabbaṃ.

Ekasmiṃ vihāre dasa bhikkhū honti, “dasa vatthāni saṅghassa demā”ti denti, pāṭekkaṃ bhājetabbāni. Sace “sabbāneva amhākaṃ pāpuṇanti”ti gahetvā gacchanti, duppāpitāni ceva duggahitāni ca gatagataṭṭhāne saṅghikāneva honti. Ekaṃ pana uddharitvā “idaṃ tumhākaṃ pāpuṇāti”ti saṅghattherassa datvā “sesāni amhākaṃ pāpuṇanti”ti gahetuṃ vaṭṭati.

Ekameva vattham saṅghassa demāti āharanti, abhājetvāva amhākaṃ pāpuṇantīti gaṇhanti, duppāpitañceva duggahitañca. Satthakena pana haliddiādīnā vā lekham katvā ekaṃ koṭṭhāsaṃ “imaṃ ṭhānam tumhākaṃ pāpuṇāti”ti saṅghattherassa pāpetvā “sesam amhākaṃ pāpuṇāti”ti gahetuṃ vaṭṭati. Yaṃ pana vatthasseva pupphaṃ vā vali vā, tena paricchedaṃ kātuṃ na vaṭṭati. Sace ekaṃ tantam

uddharitvā “idaṃ tñānaṃ tumhākaṃ pāpuṇātī”ti saṅghattherassa datvā “sesaṃ amhākaṃ pāpuṇātī”ti gaṇhanti, vaṭṭati. Khaṇḍaṃ khaṇḍaṃ chinditvā bhājiyamānaṃ vaṭṭatiyeva.

Ekabhikkhuke vihāre saṅghassa cīvaresu uppannesu sace pubbe vuttanayeneva so bhikkhu “sabbāni mayhaṃ pāpuṇantī”ti gaṇhāti, suggahitāni, tñitikā pana na tiṭṭhati. Sace ekekaṃ uddharitvā “idaṃ mayhaṃ pāpuṇātī”ti gaṇhāti, tñitikā tiṭṭhati. Tattha aṭṭhitāya tñitikāya puna aññasmiṃ cīvare uppanne sace eko bhikkhu āgacchati, majjhe chinditvā dvīhipi gahetabbaṃ. Tñitāya tñitikāya puna aññasmiṃ cīvare uppanne sace navakataro āgacchati, tñitikā heṭṭhā orohati. Sace vuḍḍhataro āgacchati, tñitikā uddhaṃ ārohati. Athañño natthi, puna attano pāpetvā gahetabbaṃ.

“Saṅghassa demā”ti vā “bhikkhusaṅghassa demā”ti vā yena kenaci ākārena saṅghaṃ āmasitvā dinnāṃ pana paṃsukūlikānaṃ na vaṭṭati, “gahapaticīvaraṃ paṭikkhipāmi paṃsukūlikaṅgaṃ samādiyāmī”ti vuttattā, na pana akappiyattā. Bhikkhusaṅghena apaloketvā dinnampi na gahetabbaṃ. Yaṃ pana bhikkhu attano santakaṃ deti, taṃ bhikkhudattiyaṃ nāma vaṭṭati, paṃsukūlaṃ pana na hoti. Evaṃ santepi dhutaṅgaṃ na bhijjati. “Bhikkhūnaṃ dema, therānaṃ demā”ti vutte pana paṃsukūlikānampi vaṭṭati. “Idaṃ vatthaṃ saṅghassa dema, iminā upāhanatthavikapattatthavikaāyogaṃsabaddhakādīni karontū”ti dinnampi vaṭṭati.

Pattatthavikādīnaṃ atthāya dinnāni bahūnapi honti, cīvaratthāyapi pahonti, tato cīvaraṃ katvā pārupitum vaṭṭati. Sace pana saṅgho bhājitātirittāni vatthāni chinditvā upāhanatthavikādīnaṃ atthāya bhājeti, tato gahetum na vaṭṭati. Sāmihehi vicāritameva hi vaṭṭati, na itaraṃ.

“Paṃsukūlikasaṅghassa dhamakaraṇapaṭādīnaṃ atthāya demā”ti vuttepi gahetum vaṭṭati, parikkhāro nāma paṃsukūlikānampi icchitabbo. Yaṃ tattha atirekaṃ hoti, taṃ cīvarepi upanetum vaṭṭati. Suttaṃ saṅghassa denti, paṃsukūlikehipi gahetabbaṃ. Ayaṃ tāva vihāraṃ pavisitvā “imāni cīvarāni saṅghassa dammī”ti dinnesu vinicchayo.

Sace pana bahiupacārasīmāyaṃ addhānappaṭipanne bhikkhū disvā “saṅghassa dammī”ti saṅghattherassa vā saṅghanavakassa vā āroceti, sacepi yojanaṃ pharitvā parisā tñitā hoti, ekabaddhā ce, sabbesaṃ pāpuṇāti. Ye pana dvādasahi hatthehi parisam asampattā, tesam na pāpuṇāti.

Ubhatosaṅghassa detīti ettha “ubhatosaṅghassa dammī”ti vuttepi “dvidhā saṅghassa dammi, dvinnaṃ saṅghānaṃ dammi, bhikkhusaṅghassa ca bhikkhunisaṅghassa ca dammī”ti vuttepi ubhatosaṅghassa dinnameva hoti. Upaḍḍhaṃ dātabbanti dvebhāge same katvā eko dātabbo. “Ubhatosaṅghassa ca tuyhañca dammī”ti vutte sace dasa dasa bhikkhū ca bhikkhuniyo ca honti, ekavīsati paṭivīse katvā eko puggalassa dātabbo, dasa bhikkhusaṅghassa, dasa bhikkhunisaṅghassa yena puggaliko laddho so saṅghatopi attano vassaggena gahetum labhati. Kasmā? Ubhatosaṅghaggahaṇena gahitattā.

“Ubhatosaṅghassa ca cetiyassa ca dammī”ti vuttepi eseva nayo. Idha pana cetiyassa saṅghato pāpuṇanakotṭhāso nāma natthi, ekapuggalassa pattakotṭhāsasamova kotṭhāso hoti.

“Ubhatosaṅghassa ca tuyhañca cetiyassa cā”ti vutte pana dvāvīsati koṭṭhāse katvā dasa bhikkhūnaṃ, dasa bhikkhunīnaṃ, eko puggalassa, eko cetiyassa dātabbo. Tattha puggalo saṅghatopi attano vassaggena puna gahetuṃ labhati, cetiyassa ekoyeva.

“Bhikkhusaṅghassa ca bhikkhunīnañca dammī”ti vutte pana na majjhe bhinditvā dātabbaṃ, bhikkhū ca bhikkhuniyo ca gaṇetvā dātabbaṃ. “Bhikkhusaṅghassa ca bhikkhunīnañca tuyhañcā”ti vutte pana puggalo visuṃ na labhati, pāpuṇanaṭṭhānato ekameva labhati. Kasmā? Bhikkhusaṅghaggahaṇena gahitattā. “Bhikkhusaṅghassa ca bhikkhunīnañca tuyhañca cetiyassa cā”ti vuttepi cetiyassa ekapuggalapaṭivīso labbhati, puggalassa visuṃ na labbhati, tasmā ekaṃ cetiyassa datvā avasesaṃ bhikkhū ca bhikkhuniyo ca gaṇetvā bhājetabbaṃ.

“Bhikkhūnañca bhikkhunīnañca dammī”ti vuttepi majjhe bhinditvā na dātabbaṃ, puggalagaṇanāya eva vibhajitabbaṃ. “Bhikkhūnañca bhikkhunīnañca tuyhañca cetiyassa cā”ti evaṃ vuttepi cetiyassa ekapuggalapaṭivīso labbhati, puggalassa visuṃ natthi, bhikkhū ca bhikkhuniyo ca gaṇetvā eva bhājetabbaṃ. Yathā ca bhikkhusaṅghaṃ ādiṃ katvā nayo nīto, evaṃ bhikkhunisaṅghaṃ ādiṃ katvāpi netabbo. “Bhikkhusaṅghassa ca tuyhañcā”ti vutte puggalassa visuṃ na labbhati, vassaggeneva gahetabbaṃ. “Bhikkhusaṅghassa ca cetiyassa cā”ti vutte pana cetiyassa visuṃ paṭivīso labbhati. “Bhikkhusaṅghassa ca tuyhañca cetiyassa cā”ti vuttepi cetiyasseva labbhati, na puggalassa.

“Bhikkhūnañca tuyhañcā”ti vuttepi visuṃ na labbhati. “Bhikkhūnañca cetiyassa cā”ti vutte pana cetiyassa labbhati. “Bhikkhūnañca tuyhañca cetiyassa cā”ti vuttepi cetiyasseva visuṃ labbhati, na puggalassa. Bhikkhunisaṅghaṃ ādiṃ katvāpi evameva yojetabbaṃ.

Pubbe buddhappamukhassa ubhatosaṅghassa dānaṃ denti, bhagavā majjhe nisīdati, dakkhiṇato bhikkhū vāmato bhikkhuniyo nisīdanti, bhagavā ubhinnaṃ saṅghatthero, tadā bhagavā attanā laddhapaccaye attanāpi paribhuñjati, bhikkhūnampi dāpeti. Etarahi pana paṇḍitamanussā sadhātukaṃ paṭimaṃ vā cetiyaṃ vā ṭhapetvā buddhappamukhassa ubhatosaṅghassa dānaṃ denti. Paṭimāya vā cetiyassa vā purato ādhārake pattamaṃ ṭhapetvā dakkhiṇodakaṃ datvā buddhānaṃ demāti, tattha yaṃ paṭhamaṃ khādanīyaṃ bhojanīyaṃ denti, vihāraṃ vā āharitvā idaṃ cetiyassa demāti piṇḍapātañca mālāgandhādīni ca denti, tattha kathaṃ paṭipajjitabbanti? Mālāgandhādīni tāva cetiye āropetabbāni, vatthehi paṭākā, telena padīpā kātabbā, piṇḍapātamadhuphāṇitādīni pana yo nibaddhacetiyaṃ jaggaṃ hoti pabbajito vā gahaṭṭho vā, tasseva dātabbāni. Nibaddhajaggake asati āhaṭṭhabhattaṃ ṭhapetvā vattaṃ katvā paribhuñjitum vaṭṭati. Upakaṭṭhe kāle bhuñjitvā pacchāpi vattaṃ kātum vaṭṭatiyeva.

Mālāgandhādīsu ca yaṃ kiñci “idaṃ haritvā cetiyassapūjaṃ karoṭhā”ti vutte dūrampi haritvā pūjetabbaṃ. “Bhikkhaṃ saṅghassa harā”ti vuttepi haritabbaṃ. Sace pana “ahaṃ piṇḍāya carāmi, āsanāsālāya bhikkhū atthi, te āharissanti”ti vutte “bhante tuyhaṃyeva dammī”ti vadati, bhuñjitum vaṭṭati. Atha pana “bhikkhusaṅghassa dassāmī”ti harantassa gacchato antarāva kālo upakaṭṭho hoti, attano pāpetvā bhuñjitum vaṭṭati.

Vassaṃvuṭṭhasaṅghassa detīti vihāraṃ pavisitvā “imāni cīvarāni vassaṃvuṭṭhasaṅghassa dammī”ti deti. Yāvatikā bhikkhū tasmim āvāse

vassaṃvuṭṭhāti yattakā vassacchedaṃ akatvā purimavassaṃvuṭṭhā, tehi bhājetabbaṃ, aññesaṃ na pāpuṇāti. Disāpakkantassāpi sati paṭiggāhake yāva kathinassubbhārā dātabbaṃ, anattahate pana kathine antohemante evañca vatvā dinnam, pacchimavassaṃvuṭṭhānampi pāpuṇātīti lakkaṇaṇñū vadanti. Aṭṭhakathāsu panetaṃ na vicāritaṃ.

Sace pana bahiupacārasīmāyaṃ t̥hito “vassaṃvuṭṭhasaṅghassa dammī”ti vadati, sampattānaṃ sabbesaṃ pāpuṇāti. Atha “asukavihāre vassaṃvuṭṭhasaṅghassā”ti vadati, tatra vassaṃvuṭṭhānameva yāva kathinassubbhārā pāpuṇāti. Sace pana gimhānaṃ paṭhamadivasato paṭṭhāya evaṃ vadati, tatra sammukhībhūtānaṃ sabbesaṃ pāpuṇāti. Kasmā? Piṭṭhisamaye uppannattā. Antovasseyeva “vassaṃ vasantānaṃ dammī”ti vutte chinnavassā na labhanti, vassaṃ vasantāva labhanti. Cīvaramāse pana “vassaṃ vasantānaṃ dammī”ti vutte pacchimikāya vassūpagatānaṃyeva pāpuṇāti, purimikāya vassūpagatānañca chinnavassānañca na pāpuṇāti.

Cīvaramāsato paṭṭhāya yāva hemantassa pacchimo divaso, tāva vassāvāsikaṃ demāti vutte kathinaṃ atthataṃ vā hotu anattahataṃ vā atītavassaṃvuṭṭhānameva pāpuṇāti. Gimhānaṃ paṭhamadivasato paṭṭhāya vutte pana mātikā āropetabbā - “atītavassāvāsassa pañca māsā atikkantā, anāgato catumāsaccayena bhavissati, kataravassāvāsassa detī”ti? Sace “atītavassaṃvuṭṭhānaṃ dammī”ti vadati, taṃantovassaṃvuṭṭhānameva pāpuṇāti, disāpakkantānampi sabhāgā gaṇhituṃ labhanti.

Sace “anāgate vassāvāsikaṃ dammī”ti vadati, taṃ t̥hapetvā vassūpanāyikadivase gahetabbaṃ. Atha “agutto vihāro, corabhayaṃ atthi, na sakkā t̥hapetuṃ, gaṇhitvā vā āhiṇḍitu”nti vutte “sampattānaṃ dammī”ti vadati, bhājetvā gahetabbaṃ. Sace vadati “ito me bhante tatiye vasse vassāvāsikaṃ na dinnam, taṃ dammī”ti, tasmim antovasse vuṭṭhabhikkhūnaṃ pāpuṇāti. Sace te disā pakkantā, añño vissāsiko gaṇhāti, dātabbaṃ. Atha ekoyeva avasiṭṭho, sesā kālaṅkatā, sabbam ekasseva pāpuṇāti. Sace ekopi natthi, saṅghikaṃ hoti, sammukhībhūtehi bhājetabbaṃ.

Ādissa detīti ādisitvā paricchinditvā deti; yāguyā vātiādīsu ayamatto - yāguyā vā...pe... bhesajje vā ādissa deti. Tatrāyaṃ yojanā - bhikkhū ajjatanāya vā svātanāya vā yāguyā nimantetvā tesam gharaṃ pavīṭṭhānaṃ yāguṃ deti, yāguṃ datvā pītāya yāguyā “imāni cīvarāni, yehi mayham yāgu pītā, tesam dammī”ti deti, yehi nimantitehi yāgu pītā, tesameva pāpuṇāti. Yehi pana bhikkhācāravattena gharadvārena gacchantehi vā gharaṃ pavīṭṭhehi vā yāgu laddhā, yesam vā āsanāsālato pattam āharitvā manussehi nītā, yesam vā therehi pesitā, tesam na pāpuṇāti. Sace pana nimantitabhikkhūhi saddhim aññepi bahū āgantvā antogehañca bahigehañca pūretvā nisinnā, dāyako ca evaṃ vadati - “nimantitā vā hontu animantitā vā, yesam mayā yāgu dinnā, sabbesaṃ imāni vatthāni hontū”ti sabbesaṃ pāpuṇanti. Yehi pana therānaṃ hatthato yāgu laddhā, tesam na pāpuṇanti. Atha so “yehi mayham yāgu pītā, sabbesaṃ hontū”ti vadati, sabbesaṃ pāpuṇanti. Bhattakhādānīyesupi eseva nayo.

Cīvare vāti pubbepi yena vassaṃ vāsetvā bhikkhūnaṃ cīvaraṃ dinnapubbaṃ hoti, so ce bhikkhū bhojetvā vadati - “yesam mayā pubbe cīvaraṃ dinnam, tesameva imam cīvaraṃ vā suttaṃ vā sappimadhuphāṇitādīni vā hontū”ti, sabbam tesameva

pāpuṇāti. Senāsane vāti yo mayā kārite vihāre vā pariveṇe vā vasati, tassidaṃ hotū''ti vutte tasseva hoti. Bhesajje vāti ''mayaṃ kālena kālaṃ therānaṃ sappiādīni bhesajjāni dema, yehi tāni laddhāni, tesamyevidaṃ hotū''ti vutte tesamyeva hoti.

Puggalassa detīti ''imaṃ cīvaraṃ itthannāmassa dammī''ti evaṃ parammukhā vā pādamūle ṭhapetvā ''imaṃ bhante tumhākaṃ dammī''ti evaṃ sammukhā vā deti. Sace pana ''idaṃ tumhākañca tumhākaṃ antevāsikānañca dammī''ti evaṃ vadati, therassa ca antevāsikānañca pāpuṇāti. Uddesaṃ gahetuṃ āgato gahetvā gacchanto ca atthi, tassāpi pāpuṇāti. ''Tumhehi saddhiṃ nibaddhacārikabhikkhūnaṃ dammī''ti vutte uddesantevāsikānaṃ vattaṃ katvā uddesaparipucchādīni gahetvā vicarantānaṃ sabbesaṃ pāpuṇāti. Ayaṃ puggalassa detīti imasmiṃ pade vinicchayo. Sesam sabbattha uttānamevāti.

Cīvarakkhandhakavaṇṇanā niṭṭhitā.

ΠΑΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Tīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 14 Σεπτεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Σχόλια. 2. Ο Κανόνας της διαγωγής - Σχόλια. 3. Σχόλια για το μεγάλο κεφάλαιο. 8. Η ενότητα για τους χιτώνες έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org